

Na osnovu člana 26 stav 9 i člana 27 stav 5 Zakona o zaštiti dobrobiti životinja ("Službeni list CG", broj 14/08) Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja, donijelo je

**PRAVILNIK
O USLOVIMA KOJE TREBA DA ISPUNJAVAJU
PANSIONI I SKLONIŠTA ZA NAPUŠTENE ŽIVOTINJE**

Član 1

Ovim pravilnikom propisuju se bliži veterinarsko-sanitarni uslovi koje treba da ispunjavaju objekti za privremeni smještaj napuštenih kućnih ljubimaca pansioni i skloništa, način osposobljavanja lica za brigu o životinjama, način vođenja registra pansiona i skloništa i način vođenja evidencije o pronađenim životinjama i njihovom zbrinjavanju ili usmrćivanju.

Član 2

Pansioni, odnosno skloništa treba da budu izgrađeni i konstruisani tako da omogućavaju optimalne uslove, svojstvene životinjama, koje su u njih smještene i na najmanju moguću mjeru smanji rizik od povreda, prenošenja bolesti, krađe ili bježanja životinja ili ulaska neovlašćenih lica.

Pansioni, odnosno skloništa treba da budu udaljeni od naseljenog mjesta.

Ako su pansioni, odnosno skloništa izgrađeni u naseljenom mjestu, treba da budu zvučno i vizuelno izolovani od okoline, ograđeni ogradom koja onemogućava nekontrolisani ulaz i izlaz životinja i ljudi i da su povezani sa glavnim saobraćajnicama.

Član 3

Pansioni, odnosno skloništa treba da budu opremljeni uređajem za zatvaranje, koji životinje ne mogu otvoriti.

Svi bezbjednosni metodi koji se koriste u pansionu, odnosno skloništu treba da budu takvi da omoguće zaposlenim licima slobodan pristup životinjama, kao i izlaz u slučaju nužde.

Pansioni, odnosno skloništa treba da imaju odgovarajuću protivpožarnu opremu.

Član 4

U pansionu treba da postoje prostorije i prostori za:

- 1) smještaj pasa i mačaka;
- 2) izolaciju;
- 3) smještaj prostirke i materijala za obavljanje fizioloških potreba mačaka;
- 4) održavanje higijene životinja (kupanje i četkanje);
- 5) smještaj opreme i pribora neophodnog za rad pansiona.

Pored prostorija iz stava 1 ovog člana, svaki pansion treba da ima prostore i prostorije za:

- 1) boravak, odmor i ishranu zaposlenih lica;
- 2) presvlačenje zaposlenih lica (garderoba);
- 3) pripremu hrane za pse i mačke;
- 4) pranje posuđa za hranu i vodu za pse i mačke;
- 5) skladištenje hrane za životinje i sanitarni čvor;
- 6) vođenje evidencije o životinjama koje borave u pansionu odnosno skloništu.

Član 5

U skloništu treba da postoje prostorije i prostori za:

- 1) prijem (obilježavanje-evidenciju) životinja;
- 2) pregled, čišćenje, kupanje i sušenje životinja;
- 3) izolaciju životinja sa odgovarajućim brojem kaveza-boksova, koji treba da budu zaključani;
- 4) magacinski prostor;
- 5) čuvanje, čišćenje i dezinfekciju, koji treba da budu zaključani;
- 6) pripremu i raspodjelu hrane za životinje, čišćenje i pranje posuđa;
- 7) čuvanje hrane za životinje sa frižiderom po potrebi;
- 8) hlađenje i odlaganje leševa, ako se ne koriste kontejneri;
- 9) slobodno kretanje životinja;
- 10) zaposlene;
- 11) sanitarni čvor.

Član 6

Smještajne prostorije u kojima se drže psi i mačke, pansioni odnosno skloništa, treba da budu fizički odvojene od drugih objekata i prostorija i izgrađene tako da u njima ima dovoljno prostora da se životinje mogu okrenuti, hodati, ustajati, sjedati, ležati na način koji je u skladu sa fiziološkim potrebama životinje u odnosu na njenu rasu, pol i veličinu životinje.

Površine smještajnih prostora treba da budu bez oštih ivica i uglova, koji mogu povrijediti životinje.

Smještajne prostorije se održavaju tako što se sve površine, koje dolaze u kontakt sa životinjama redovno čiste, peru i dezinfikuju.

Smještajne prostorije treba da budu izgrađene na način koji omogućava održavanje pasa i mačaka čistim i suvim, pružanje zaštite od ekstremnih temperatura i nepovoljnih vremenskih uslova i onemogućava da druge životinje uđu u pansion odnosno sklonište.

Član 7

Pod u smještajnim prostorijama u pansionu odnosno skloništu, treba da bude napravljen od nepropusnog materijala, koji se lako pere, čisti i dezinfikuje i ima obezbijeđen drenažni sistem i pad ka odvodnom kanalu, a u pansionu i odvodni sistem.

Pokrivna podna površina treba da bude otporna na vodu, urin, feces i dezinficijense, da bude ocijedna i da se brzo suši, a prijatna za kretanje i ležanje pasa i mačaka.

Pod treba da bude izrađen tako da se zaštite ekstremiteti pasa i mačaka od povreda.

Osvjetljenje u pansionu odnosno skloništu, treba da bude po trajanju i intenzitetu što sličnije spoljašnjem svijetlu.

Po potrebi obezbjeđuje se i vještačko osvjetljenje, kako bi se životinje mogle pregledati, a površine u pansionu, odnosno skloništu očistiti.

U pansionu odnosno skloništu treba da se obezbijedi odgovarajuća prirodna ili vještačka ventilacija, kako bi se izbjegla pojava vlage i neprijatnih mirisa.

Ventilacioni sistem u pansionu odnosno skloništu, treba da bude povezan sa alarmnim sistemom koji upozorava na kvar na ventilacionom sistemu.

Član 8

Pored prostorija iz člana 5 ovog pravilnika skloništa treba da imaju dvije fizički razdvojene funkcionalne cjeline u kojima se nalaze životinje i to:

- 1) nečisti dio skloništa; i
- 2) čisti dio skloništa.

Smještajne prostorije za pse i mačke u skloništu, treba da imaju boksove i kaveze za njihov smještaj.

Član 9

Nečisti dio skloništa se sastoji od:

- 1) prostorije za trijažu;
- 2) smještajnih prostorija za pse i mačke;
- 3) prostorije ili prostora za kupanje pasa i mačaka;
- 4) prostorije ili prostora za privremeno odlaganje leševa;
- 5) dezinfekcionog punkta za vozila;
- 6) prostora za smještaj dezinfekcionih sredstava i opreme.

Smještajne prostorije iz stava 1 tačka 2 ovog člana, treba da imaju dio za agresivne i bolesne pse i mačke, a posebno one za koje se sumnja da su oboljele od bjesnila.

Čisti dio skloništa se sastoji od:

- 1) smještajnih prostorija za pse i mačke;
- 2) izolatora;
- 3) prostorija ili prostora za kupanje pasa i mačaka;
- 4) prostorija ili prostora za smještaj dezinfekcionih sredstava i opreme;
- 5) prostora za šetanje pasa.

Član 10

Izolator treba da bude posebna građevinska cjelina u krugu pansiona, dovoljno udaljena od ostalih objekata u pansionu, u koji se smještaju psi i mačke koji su oboljeli u pansionu i treba da se nalazi u produžetku prostorija za smještaj pasa i mačaka.

Boksovi u izolatoru za pse i mačke treba da budu istih dimenzija kao i boksovi za zdrave životinje i treba da imaju ispuste i površine za fizičku aktivnost životinja u fazi oporavka.

Smještajni kapacitet izolatora, treba da bude najmanje 20% od ukupnog broja smještajnih mjesta u pansionu, posebno računajući za pse, a posebno za mačke.

U pansionu temperatura u prostoriji u kojoj se drže životinje treba da bude od 15 do 27° C, a u prostoriji u kojoj se drže bolesne i povrijeđene životinje (izolator) ili štenci i mačići treba da bude od 22 do 24°C.

Član 11

Skloništa odnosno pansioni, treba da imaju dovoljnu količinu prostirke koja se redovno mijenja i ne smije da bude štetna za mačke.

Prostirka za pse treba da bude meka, dobrih apsorbernih termoizolacionih osobina i ne smije biti štetna po organe za varenje psa ukoliko grizanjem i žvakanjem dospije u unutrašnjost organizma, a može biti od starog papira, pijeska ili gume koji se lako dezinfikuju.

Umjesto prostirke može da se koristi ležište za pse, koje je izdignuto od poda, izrađeno od prirodnih materijala (drvo), zaštićeno od vlage i dovoljne veličine i zaobljenih ivica kako se pas ne bi povrijedio.

Ako se u boksu pansiona drže više od dva psa pansion treba da ima posebno ležište za svakog psa.

Član 12

Skloništa odnosno pansioni treba da imaju pojilice i hranilice koje su izrađene od nerđajućeg materijala koji se lako pere, čisti i dezinfikuje.

Posude za fiziološke potrebe mački pune se komercijalnim materijalom za ove namjene ili pijeskom.

Član 13

Boksovi i kavezi za pse, treba da su odvojeni punim pregradama, najmanje visine 1,2 m, potpuno zatvoreni, a ako postoji opasnost od iskakanja pasa sa gornje strane treba da budu pokriveni žičanom mrežom ili šipkama.

Zid boksa za pse treba da se završava rešetkastim ili mrežnim dijelom najmanje visine 0,6 m koja se nastavlja na punu pregradu boksa.

Zidovi boksa za pse izrađuju se od neškodljivih i neporoznih materijala.

Boksovi u pansionu treba da budu razdvojeni punim pregradama ili pregradama od galvanizovane žičane mreže ili varene žičane mreže, odnosno metalnim šipkama između kojih razmak ne smije biti veći od 50 mm.

Član 14

Prostor za smještaj pasa u skloništu sastoji se od:

- zatvorenog dijela, odgovarajuće provjetrenog sa odgovarajućom temperaturom, sa ispustom natkrivenim do 1/3 površine, čija veličina je najmanje 1,2m x 1,8 m, a otvoreni dio veličine najmanje 1,2m x 2,4 m i u njemu može da boravi jedna životinja;

- zasebno ograđenog prostora unutar kruga skloništa, odgovarajuće obezbijeđenim od povrijeđivanja životinja, a u kojem se psi mogu slobodno kretati u skladu sa potrebama.

Ako je u jednom prostoru smješteno više pasa, svaki pas treba u zatvorenom dijelu da ima obezbijeđenu površinu od najmanje 1,5 m², a u otvorenom najmanje 2 m².

Prostor za smještaj mačaka u skloništu, treba da bude najmanje veličine 1m x 1m x 1m, a ako su mačke smještene grupno (najviše 10 odraslih mačaka ili 20 mačića), veličina prostora treba da bude najmanje 3m x 4,5m x 2m.

Prostor za smještaj pasa u zatvorenom dijelu smještajnog prostora u pansionu odnosno skloništu treba da bude najmanje 1,2m x 1,8 m, a ispust u otvorenom dijelu najmanje površine od 1,2m x 2,4 m.

Ako su psi smješteni grupno, za svakog psa treba da se obezbijedi prostor u boksovima, odnosno kavezima u zatvorenom dijelu smještajnog prostora u pansionu odnosno skloništu od najmanje 1,5 m², a ispust u otvorenom dijelu najmanje 2 m².

U nečistom dijelu pansiona odnosno skloništa boksovi ne smiju da imaju ispuste i treba da imaju punu pregradu visine 1,2 m na prednjoj strani boksa i punu pregradu visine 1,5 m na bočnim stranama boksa.

Dimenzije kaveza i boksova u pansionu date su u Prilogu koji je sastavni dio ovog pravilnika.

Član 15

Osposobljavanje lica za brigu o životinjama vrši se na seminarima, prema programu koji sadrži:

- 1) osnove iz oblasti dobrobiti životinja u pansionu odnosno skloništu;
- 2) osnove iz fiziologije životinja, potrebe u hrani i vodi, ponašanje životinja i pojam stresa;
- 3) osnove koje se odnose na uslove koje za zaštitu dobrobiti životinja u pogledu prostora, prostorija i opreme, koje mora da ispunjava pansion odnosno sklonište;
- 4) osnove postupanja sa životinjama, prijema životinja, kompatibilnosti životinja, grupisanja i razvrstavanja životinja, potrebe životinja u pogledu fizičke aktivnosti;
- 5) osnove o načinu i sredstvima za prikupljanje napuštenih i izgubljenih životinja;

- 6) osnove o načinu prevoza i postupanja sa životinjama tokom prevoza;
- 7) osnove o uslovima u pogledu prevoznih sredstava.

Član 16

Pansioni i skloništi koji ispunjavaju uslove upisuju se u registar.

Registar iz stava 1 ovog člana vodi se u elektronskoj formi i sadrži sljedeće podatke:

- 1) naziv i sjedište, odnosno ime i adresu vlasnika pansiona odnosno skloništa;
- 2) o lokaciji objekata, pansiona i skloništa (katastarska parcela i opština);
- 3) broj rješenje o ispunjavanju uslova za pansioni i skloništa.

Član 17

Evidencija se vodi u elektronskoj formi i sadrži podatke o:

- 1) pronađenim životinjama prema vrsti (pol, rasa, boja, starost, vidljive fizičke karakteristike, fotografiju životinje), čas i datum prijema životinje;
- 2) potrebnom zdravstveno-veterinarskom tretmanu (liječenje, vakcinacija i sl.);
- 3) broju obilježenih i evidentiranih životinja i broju potvrde o vakcinaciji protiv bjesnila pasa i mačaka;
- 4) ogrlici, kaišu ili drugim predmetima sa kojim je životinja nađena;
- 5) udomljavanju, upućivanju u drugo sklonište i sl.; i
- 6) usmrćivanju.

Član 18

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore“.

Broj: 323-19/15-3

Podgorica, 29. maja 2015. godine

Ministar,
prof. dr **Petar Ivanović**, s.r.

Dimenzije kaveza, odnosno boksova u pensionima prema tjelesnim dimenzijama pasa, odnosno mačaka date su u Tabeli 1 ovog priloga.

Tabela 1

Dužina tijela psa/mačke (cm)	1-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-110
Min. površina poda (m ²)	0,20	0,30	0,42	0,56	0,72	0,90	1,10	1,32	1,56	1,82

Kavezi za mačke izrađuju se od nepropusnog materijala i ne smiju da imaju žičani pod. Bočne strane kaveza za mačke treba da imaju pune pregrade.

Kavez za mačke treba da ima:

- 1) posudu za fiziološke potrebe;
- 2) posudu za hranu i vodu.

Visina smještajnog prostora u pensionu za pse i mačke treba da bude 1,5 puta viša od visine psa odnosno mačke (visina grebena), pri čemu kavez ne može da bude manji od 60 cm ni veći od 120 cm.

Ako se u pensionu drži ženka sa potomstvom dimenzije kaveza i boksa iz Tabele 1 ovog priloga uvećavaju se za 10% površine za svako štene odnosno mače u leglu.

Visina kaveza, odnosno boksa treba da bude 1,5 puta viša od najvišeg psa, odnosno mačke, a rastojanje između vrha glave najviše životinje i gornje površine kaveza, odnosno boksa ne može da bude manje od 20 cm kada pas stoji na podu, odnosno kada mačka stoji na platformi kaveza, odnosno boksa.

Ako su unutar istog kaveza, odnosno boksa smještena dva ili više psa, odnosno mačke minimalna površina treba da odgovara životinji sa najvećim tjelesnim mjerama iz Tabele 1 ovog priloga koja je uvećana za 35% za svaku životinju u istom kavezu, odnosno boksu.

Najmanje jedna bočna strana kaveza, odnosno boksa treba da bude od providnog materijala ili žice, a 1/3 od ukupne površine poda treba da bude u vidu punog poda.

Minimalne dimenzije boksa za pse date su u Tabeli 2 ovog priloga.

Tabela 2

Veličina psa	visina psa do ramenog pojasa (cm)	min. površina smještajne jedinice (m ²)	min. širina (cm)	min. visina (cm)	Uvećanje površine smještajne jedinice za svakog sljedećeg psa u istoj jedinici (m ²)
veliki	>70	3.5	120	180	1.7
srednji	40-70	2.4	90	180	1.2
mali	<40	1.5	90	180	1.0

Minimalnom površinom boksa smatra se boks u kojem je smješten jedan odrastao pas stariji od 16 nedjelja.

Ako se psi u pensionu drže u prostoru ograđenom žičanom mrežom taj prostor treba da ima minimalne dimenzije date u Tabeli 3 ovog priloga.

Tabela 3

	min. širina (m)	min. visina (m)	min. površina poda za jednog psa (m ²)	dodatni prostor za svakog sljedećeg psa (m ²)	maks. broj pasa po ograđenoj površini	maks. broj velikih pasa po ograđenoj površini
ograđen prostor	2	1.2	10	3.5	17	8
površina za odmor	2	1.2	4	2	5	5

Minimalna površina kaveza za mačke za kratkotrajni boravak u pensionu do sedam dana treba da ima površinu od najmanje 1 m² i visinu od najmanje 0,9 m.

Minimalna površina kaveza za mačke za dugotrajni boravak u pensionu dužem od sedam dana treba da ima površinu najmanje 1,5 m² i visinu od najmanje 0,9 m.

Ako se mačke u pensionu zadržavaju duže od sedam dana smještajni prostor za grupni smještaj treba da ima:

1) površinu smještajne jedinice koja iznosi najmanje 0,8 m², širinu najmanje 0,9 m, visinu najmanje 1,8 m za svaku mačku koja se drži;

2) površinu smještajne jedinice koja iznosi 1 m² za svaku mačku ako se drži veći broj mačaka;

3) smještajnu jedinicu koja ima najmanje dva nivoa uključujući i uzvišeni prostor, odnosno površinu za odmor mačaka i posmatranje okoline;

4) viši nivo smještajne jedinice koji je povezan sa podom pomoću stepenika ili stuba;

5) hranilicu, pojilicu i posudu za obavljanje fizioloških potreba za svaku mačku u smještajnom prostoru.

Površina platforme u smještajnoj jedinici za mačke, bez obzira da li je smještena jedna mačka, jedna mačka sa leglom ili više mačaka, treba da iznosi najmanje 1/4 površine poda planirane za jednu mačku na osnovu njenih tjelesnih dimenzija iz Tabele 1 ovog priloga.

Platforma u smještajnoj jedinici za mačke, treba da se nalazi najmanje na visini od 20 cm iznad nivoa poda.

U pensionu mačke se smještaju u kavezima i modulima.

Mačke se u kavezima drže individualno, a u modulima se smješta veći broj mačaka kompatibilnih po svojim osobinama u ponašanju.

Moduli treba da imaju:

1) površinu za odmor i san za svaku mačku;

2) prostor za skrivanje od drugih mačaka kada za to osjete potrebu (koji može da bude i površina ili prostor za odmor i san, ali odvojen neprovidnom pregradom);

3) površinu za fizičku aktivnost.

Minimalna površina kaveza za mačke za kratkotrajni boravak u pensionu do sedam dana treba da ima površinu od najmanje 1 m² i visinu od najmanje 0,9 m.

Minimalna površina kaveza za mačke za dugotrajni boravak u pensionu dužem od sedam dana treba da ima površinu najmanje 1,5 m² i visinu od najmanje 0,9 m.

Ako se mačke u pensionu zadržavaju duže od sedam dana treba da budu ispunjeni sljedeći uslovi:

1) površina modula iznosi 0,8 m², najmanja širina modula 0,9 m, a najmanja visina 1,8 m za svaku mačku koja se drži u modulu;

2) ako se u modulu drži veći broj mačaka za svaku mačku površina prostora u modulu od iznosi 1 m²;

3) modul treba da ima najmanje dva nivoa uključujući i uzvišeni prostor, odnosno površinu za odmor mačaka i posmatranje okoline;

4) viši nivo modula treba da bude povezan sa podom pomoću rampe, stepenika ili stuba;

5) svaka mačka u modulu treba da ima svoju hranilicu, pojilicu i svoju posudu za obavljanje fizioloških potreba.

Površina platforme u smještajnoj jedinici za mačke, bez obzira da li je smještena jedna mačka, jedna mačka sa leglom ili više mačaka, treba da iznosi najmanje 1/4 površine poda planirane za jednu mačku na osnovu njenih tjelesnih dimenzija iz Tabele 1 ovog priloga.

Platforma u smještajnoj jedinici za mačke treba da se nalazi najmanje na visini od 20 cm iznad nivoa poda.